

ПОДАЦИ О ПРЕДМЕТУ:

Назив предмета: Пенологија

Статус предмета: Изборна група предмета – Кривично-правна група, III година, V семестар

Профил предмета: Стручно-апликативна група предмета

Број бодова(ЕСПБ): 5 (пет)

Трајање наставе: Студент је оптерећен активном наставом у трајању од 60 часова и то: а) часови предавања 15x3=45; часови вежби 15x1=15

НАСТАВНИЦИ:

Проф. др Слободанка Константиновић-Вилић

Контакт информације:

Кабинет бр. 5, III спрат

Телефон: 018 500 222

Е-маил: boba@prafak.ni.ac.yu, vidav@bankerinter.net

Консултације: понедељак 11-13

Проф. др Миомира Костић

Контакт информације:

Кабинет бр. 20, III спрат

Телефон: 018 500 280

Е-маил: kosticm@prafak.ni.ac.yu gagam@medianis.net

Консултације: понедељак 11-13

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

Циљ предмета је практично овладавање применом Закона о извршењу кривичних санкција; разумевање односа историјата кажњавања и развоја Пенологије као самосталне научне дисциплине; праћење и овладавање применом и значајем нових облика кривичних санкција и неопходност њиховог увођења у кривично законодавство Србије; повезивање у једну генеричку целину сазнања из области кривичноправних наука (Кривичног права, Кривичног процесног права, Криминологије, Форензичке психијатрије); овладавање методологијом и техникама истраживања у области Пенологије са циљем побољшања специјалне и генералне превенције.

ИСХОДИ УЧЕЊА:

Савладавањем програма предмета кроз планиране активности и облике наставе/учења, очекује се да студент:

- разуме шта је пенологија, њен предмет изучавања и циљеве примене и однос ове дисциплине са другим сродним наукама и дисциплинама;
- компетентно и аргументовано учествује у дискусији о циљевима кажњавања, уочава, сагледава и даје предлоге за решавање правних питања везаних за извршење кривичних санкција;
- даје конструктивне предлоге за примену и побољшање правне регулативе из ове области;

- припрема нацрте подзаконских аката која се односе на правила кућног реда завода;
- редовно прати и правилно примењује све законске и подзаконске акте који се односе на пенолошка питања;
- припрема нацрте одлука о упућивању на извршење кривичних санкција институционалног карактера;
- компетентно учествује у тумачењу појединих законских решења;
- покреће иницијативе за организовање и учешће у раду удружења грађана која би се бавила питањима постпеналне помоћи;
- даје предлоге за побољшање услова живота осуђеника у заводима;
- ради на свом професионалном усавршавању.

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Пенологија општи део: Појам и предмет пенологије; Развој пенологије као самосталне науке; Методи пенологије (метод проучавања личности осуђеног делинквента; метод проучавања индивидуалних случајева; клинички метод); Остали методи за изучавање осуђеничке популације (посматрање; експеримент; испитивање: анкета, интервју; мерење; статистичка евиденција и статистичке методе); Пенологија и друге науке; Значај међународних организација и међународних стандарда за пенолошка изучавања; Филозофија кажњавања - теорије о кажњавању; Појам и елементи казне; Теорије о правно-етичкој оправданости примене казне и правном основу казне; Теорије о циљу казне и сврси кажњавања; Апсолутне (ретрибутивне) теорије; Релативне (утилитаристичке) теорије; Мешовите (еклектичке) теорије; Новије теорије о циљевима кажњавања; Први облици реакције друштва на недозвољено понашање; Кажњавање у старом и средњем веку; Облици кажњавања у новом веку; Појам ресторативне правде; Примена ресторативне правде; Вредности којима тежи ресторативна правда; Успостављање стандарда за ресторативну правду; Први облици затварања и први затвори; Друштвени услови за настанак и развој казне лишења слободе; Различити облици казне лишења слободе у кривичном законодавству; Системи извршења казне лишења слобод (систем заједничког затварања; ћелијски систем (филаделфијски, пенсилвански, обурнски); прогресивни систем (енглески, ирски, Маконокијев бодовни систем); Извршење казне лишења слободе у XX и XXI веку; Општи принципи извршења; Пенитенсијарна индивидуализација; Изучавање личности осуђеника; Класификација осуђеника; Ресоцијализација и преваспитање; Третман осуђеника; Појам и циљ третмана; Облици третмана (образовање осуђеника; рад и радна терапија; организовање слободног времена; самоорганизовање осуђеника; награђивање и кажњавање као облик третмана; корекционе методе и технике; групно саветовање и групна психотерапија; постпенални третман); Основни типови и класификација установа за извршење казне лишења слободе; Организација и особље - формални систем; Услови живота осуђеника и режим затворске установе; Затвори за жене; Међународни стандарди о људским правима жена у затвору (настанак, врсте и основне карактеристике затвора за жене; третман према осуђеницама; затвори за жене и криминалитет жена); Заједница осуђених лица у затворској установи (појам и основне карактеристике осуђеничке заједнице); Последице лишавања слободе осуђеника – основни услови за стварање затвореничког друштвеног система; Начин прилагођавања осуђеника на затворску средину и интегрисаност осуђеника у затворски систем; Структура осуђеничке заједнице, затворска субкултура и функционисање осуђеничког неформалног система (систем осуђеничких улога, њихова подела и функција; вредносни систем, норме осуђеника и “кодекс” понашања; неформалне групе и њихов утицај на осуђенике); Појава савремених облика алтернативних санкција уместо казне лишења слободе (новчана казна; друштвено користан рад; полузатвор и «викенд» затвор; кућни притвор; мере безбедности; условна осуда и условни отпуст); Посебан третман малолетних делинквената у кривичном

праву и пенологији; Врсте кривичних санкција које се могу изрећи малолетним делинквентима и њихова сврха (васпитне мере; малолетнички затвор; ванинституционални и институционални третман; примена алтернативних и диверзионих мера према малолетницима у сукобу са законом). **Пенологија посебни део:** Извршење кривичних санкција у Републици Србији; Кривичне санкције и њихово извршење у Србији кроз историју; Кривичне санкције и њихово извршење према одредбама позитивног законодавства; Врсте кривичних санкција и циљеви кажњавања; Основни принципи извршења; Врсте и подела казни; Остале кривичне санкције; Циљеви кажњавања и основни принципи извршења казне затвора; Установе за извршење казне затвора; Врсте казнено поправних завода; Организација завода; Положај осуђеног за време издржавања казне лишења слободе; Упућивање осуђених лица на издржавање казне затвора; Одлагање почетка издржавања казне затвора; Ступање у завод осуђеног лица; Права осуђеног; Погодности осуђеног; Дисциплинско кажњавање; Одржавање реда и дисциплине - примена принуде према осуђеном; Извршење осталих кривичних санкција (новчана казна; условна осуда за заштитним надзором и судска опомена; мере безбедности); Врсте кривичних санкција које могу бити изречене малолетним делинквентима; Извршење мера појачаног надзора; Извршење заводских васпитних мера; Извршење казне малолетничког затвора; Примена алтернативних и диверзионих мера према малолетницима у сукобу са законом.

ОБЛИЦИ И МЕТОДИ НАСТАВЕ:

- Предавања
- Дискусија
- Теренска настава (посета различитим заводима у којима се извршавају кривичне санкције институционалног карактера изречене пунолетним и малолетним лицима и других установа и институција које се баве питањима извршења кривичних санкција)
- Дискусија у малим групама са гостујућим стручњацима из области превенције и ресоцијализације лица са поремећајима у понашању
- разговор са адвокатима и судијама позваним на час
- Индивидуалне консултације
-

ЛИТЕРАТУРА:

1) Обавезна литература:

- Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СВЕН, Ниш, 2006
- Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Извршење казни и других кривичних санкција у Републици Србији, СВЕН, Ниш, 2006
- Закон о извршењу кривичних санкција („Сл. Гласник РС“, 85/2005)
- Кривични законик („Сл. Гласник РС“, 85/2005)
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Сл. Гласник РС“, 85/2005)

2) Изборна литература

- Милутиновић, М., Пенологија, Савремена администрација, Београд, 1988
- Атанацковић, Д., Пенологија, Научна књига, Београд, 1988

Материјал за анализу и дискусију биће дистрибуиран студентима на часовима наставе

3) Корисне интернет стране:

Arizona State Legislature, <http://www.azleg.state.az.us/>

Forced Labour Convention, Convention (No. 29) Concerning Forced Labour, Adopted on 28 June 1930 by the General Conference of the International Labour organization at its fourteenth session

Guide for Implementing the Balanced and Restorative Justice Model (<http://www.ojdp.ncjrs.org/PUBS/Implementing/rolechanger.html>)
Mamertine Prison, <http://www.newadvent.org/cathen/09579a.htm>
Marshall, J., *The legal Model of Punishment*,
<http://www.vusst.hr/encyclopaedia/punishment2.htm>
„Prisons”, <http://www.newadvent.org/cathen/12430a.htm>
Prisons: their goals and management, <http://www.endicott.edu/staff/rajerin/chapter14.htm>
Project H.E.L.P., http://www.aleph_institute.org/help.htm
Stopping Forced Labour, International Labour Conference, 89th Session 2001, Report I (B), International Labour Office, Geneva (<http://www.ilo.org/declaration>)
Texas, Government Code, Chapter 501. Inmate welfare, Subchapter A. General Welfare Provisions, <http://www.capitol.state.tx.us/statutes/docs/GV/content/html/gv.004>
The European Prison Rules, Revised European version of the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, (adopted by the Committee of Ministers of Council of Europe on 12 February 1987 at the 404th meeting of the Ministers' Deputies), www.coe.int
<http://en.wikipedia.org/wiki/Penology>
http://www.catholicculture.org/docs/doc_view.cfm?recnum=2718
<http://faculty.ncwc.edu/toconnor/415/415lect02.htm>
http://www.catholicculture.org/docs/doc_view.cfm?recnum=2718
<http://plato.stanford.edu/entries/punishment/>
<http://faculty.ncwc.edu/toconnor/415/415lect02.htm>
<http://www.Restorativejustice.Com/Tom.html>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Ostracism>
http://www.zenskestudie.edu.yu/srpski/zenskestudije/zs_s2/vesna.html
http://lanic.utexas.edu/project/etext/violence/memoria/session_7
<http://www.zatvornis.org.iu/istorijat/index.htm>
<http://www.aic.gov.au/stats/dicstats/html>
<http://www.austlii.edu.au/au/special/rsjproject/rsjlibrary/rciadic>

ОСНОВИ И МЕРИЛА ЗА ВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ РАДА И ПОСТИГНУЋА СТУДЕНТА:

Начин оцењивања и вредновања предиспитних оцена:

1. Редовно присуство предавањима (0-5 поена)

Редовно присуство предавањима доноси највише 5 поена (напомена. поени се не уписују ако студент неоправдано пропусти три или више предавања у семестру).

2. Активност на предавањима (0-10 поена)

Оцењује се: укупна активност на предавањима (постављање питања, учешће у расправама, изношење и коментарисање примера и сл.).

Има се у виду: степен ангажованости, коректност одговора (тачност, аргументација, употреба стручне терминологије) и правна логика.

3. Активност на часовима вежби (0-15 поена)

Оцењује се: активност на часовима вежби, припремљеност за теоријска и практична питања, учешће у решавању проблема, учешће у дискусији и друго.

Има се у виду: степен ангажованости, коректност одговора (тачност, аргументација, употреба стручне терминологије) и правна логика.

Редовно присуство часовима вежби доноси највише 5 поена (напомена: поени се не

уписују ако студент неоправдано пропусти три или више часова у семестру).

4. Колоквијум (0-8 поена)

Оцењује се: постигнут успех на колоквијуму, изражен кроз тачне одговоре на сва постављена питања. Уколико положи колоквијум и освоји 6 и више поена, студент на завршном испиту одговара само на питања која нису била предмет провере знања на колоквијуму.

5. Израда семинарског рада и презентација (0-6 поена)

Оцењује се: начин обраде теме, оригиналност приступа теми, ширина коришћене литературе, истраживачки метод, језик, стил.

Има се у виду: презентација рада са научном и стручном аргументацијом, могућност отварања проблема и укључивање других студената у дискусију.

6. Тест: (0-6 поена)

Оцењује се: постигнут успех на тесту, изражен кроз тачне одговоре на постављена питања.

7. Теренска настава (0-10 поена):

Оцењује се: присуство, заинтересованост приликом посете, постављање питања, број посета

8. Учешће у раду појединих институција везаних за поступање са делинквентном популацијом (0-10 поена)

Оцењује се: редовност одласка у институцију, показано интересовање за рад у институцији, показано разумевање за унутрашњу организацију и придржавање правила кућног реда у институцији и сл.

Оцењивање укупних резултата – коначна оцена:

У току савладавања наставног програма, студент може да оствари најмање 30, а највише 50 поена испуњавањем предиспитних обавеза. Студент може приступити полагању завршног испита уколико је остварио најмање 30 поена испуњавањем предиспитних обавеза.

Укупан број остварених поена испуњавањем предиспитних обавеза, наставник саопштава студенту на последњем часу наставе, на основу података из јединствене евиденције о вредновању свих облика рада, постигнућа и ангажовања студента, која се воде на предмету.

Минимум за освајање кредита из предмета Криминологија износи 55 поена (30 поена на предиспитним обавезама + 25 поена на испиту), односно максимум за освајање кредита износи 100 поена.

Коначна оцена савладаности наставне материје зависи од броја поена остварених испуњавањем предиспитних обавеза и поена остварених на завршном испиту:

Оцењивање укупних резултата – коначна оцена:

Оцењивање	
95-100 поена	10
85-94 поена	9
75-84 поена	8
65-74 поена	7
55-64 поена	6
54 поена и мање	5

КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА

Контрола квалитета биће обезбеђена кроз: 1) студентску евалуацију (после одржане наставе студенти оцењују квалитет предавања и вежби, на крају семестра студенти попуњавају општи евалуациони лист), 2) анализу испуњености плана рада (оцену даје Катедра), 3) анализу испитних резултата (оцену даје Катедра).

КАЛЕНДАР:

Нед.	Теме и обавезна литература
I	<p><u>Теме:</u> Појам, предмет и методи Пенологије Основни појмови Пенологије Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СВЕН, Ниш, 2006, стр. 15-27</p> <p><u>Питања за дискусију:</u> Разликовање између историјата кажњавања и примена историјско-правног метода у изучавању настанка и генезе Пенологије</p>
II	<p><u>Теме:</u> Друштвена реакција на криминално понашање (развој пенолошке мисли и праксе и њен савремени ниво; историјски развој облика друштвене реакције на криминалитет; облици кажњавања у различитим периодима друштвеног развоја; пређени пут од освете до ресоцијализације). Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СВЕН, Ниш, 2006, стр. 68-81</p> <p><u>Питања за дискусију:</u> Обнављање претходних тема; питања из области методологије научног истраживања у пенологији. Смртна казна</p>
III	<p><u>Теме:</u> Системи кажњавања у новом веку Појава првих затвора и затвора као казне Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СВЕН, Ниш, 2006, стр. 84-93</p> <p><u>Дискусија:</u> Утицај казне и кажњавања на специјалну и генералну превенцију</p> <p><u>Теренска настава:</u> Посета Адвокатској комори Града Ниша</p>
IV	<p><u>Теме:</u> Увод у малолетничко кривично правосуђе Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СВЕН, Ниш, 2006, стр. 267-299</p> <p><u>Теренска настава:</u> Посета Заводу за васпитање омладине у Нишу</p>
V	<p><u>Тема:</u> Системи извршења казне затвора Казнена политика крајем XIX и почетком XX века Схватања позитивиста</p>

	<p>Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СБЕН, Ниш, 2006, стр. 130-141</p> <p><u>Дискусија:</u> Изношење закључака и предлога поводом посете Завода за васпитање омладине у Нишу</p>
VI	<p><u>Тема:</u> Облици и структура затворских установа Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СБЕН, Ниш, 2006, стр. 191-201</p> <p><u>Дискусија:</u> Разговор са судијом, тужиоцем и адвокатом</p>
VII	<p><u>Теренска настава:</u> Посета Казнено-поправном заводу у Пожаревцу и казнено-поправном заводу за жене у Пожаревцу</p>
VIII	<p><u>Тема:</u> Затвори за жене Међународни стандарди о људским правима жена у затвору (настанак, врсте и основне карактеристике затвора за жене; третман према осуђеницама; затвори за жене и криминалитет жена) Заједница осуђених лица у затворској установи (појам и основне карактеристике осуђеничке заједнице) Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СБЕН, Ниш, 2006, стр. 209-217</p> <p><u>Дискусија:</u> Заједница осуђених лица у затворској установи (појам и основне карактеристике осуђеничке заједнице) Последице лишавања слободе осуђеника – основни услови за стварање затвореничког друштвеног система Начин прилагођавања осуђеника на затворску средину и интегрисаност осуђеника у затворски систем Структура осуђеничке заједнице, затворска субкултура и функционисање осуђеничког неформалног система (систем осуђеничких улога, њихова подела и функција; вредносни систем, норме осуђеника и “кодекс” понашања; неформалне групе и њихов утицај на осуђенике Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија – СБЕН, Ниш, 2006, стр. 209-230</p>
IX	<p><u>Теренска настава:</u> Посета Казнено-поправном заводу у Нишу</p>
X	<p><u>Теме:</u> Извршење кривичних санкција према малолетницима у складу са</p>

	<p>одредбама новог малолетничког кривичног законодавства у Србији Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Извршење казни и других кривичних санкција у Републици Србији, СВЕН, Ниш, 2006, стр. 67-95</p> <p><u>Дискусија:</u> Гостовање судије за малолетнике</p>
XI	<p><u>Теренска настава:</u> Посета Васпитно-поправном дому у Крушевцу</p>
XII	<p><u>Теме:</u> Формални систем Одредбе Закона о извршењу кривичних санкција које се односе на формални систем и права и обавезе осуђеника Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Извршење казни и других кривичних санкција у Републици Србији, СВЕН, Ниш, 2006, 39-58</p> <p><u>Дискусија:</u> Гостовање стручњака из службе за преваспитавање</p>
XIII	<p><u>Тема:</u> Алтернативно кажњавање Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Пенологија, СВЕН, Ниш, 2006 стр. 239-261</p> <p><u>Дискусија:</u> Гостовање члана тима за медијацију</p>
XIV	<p><u>Тема:</u> Извршење осталих кривичних санкција Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Извршење казни и других кривичних санкција у Републици Србији, СВЕН, Ниш, 2006, 59-66</p>
XV	<p><u>Тема:</u> Извршење мера безбедности (гостовање стручњака који се непосредно баве извршењем мера безбедности у здравственим установама) Константиновић-Вилић, С., Костић, М., Извршење казни и других кривичних санкција у Републици Србији, СВЕН, Ниш, 2006, 61-62</p> <p><u>Дискусија:</u> Утисци о теренској настави; позитивни и негативни утисци; зашто; где би хош организовали теренску наставу</p>